

Wederzijdse integratie: *it takes two to tango*

19 april 2016

Liesbeth Simpelaar

Moeten vluchtelingen hun best doen om op te gaan in de Nederlandse identiteit? Nee, want die identiteit is volgens Hans Boutellier, directeur van het Verwey-Jonker Instituut, een illusie. Al een halve eeuw zijn we een steeds diversere samenleving:

De nieuwe asielzoekers versterken de veelkleurigheid van de samenleving. Zij komen bovenop een transformatie van de bevolkingssamenstelling die zich in de afgelopen halve eeuw voltrok. In Nederland leven bijna twee miljoen niet-westerse en ruim anderhalf miljoen westerse allochtonen, tegenover ruim dertien miljoen 'autochtonen'. (...) Als het begrip 'integratie' nog ergens op slaat, dan is het op wederzijdse integratie tót een samenleving, in plaats van het opgaan in een bestaande identiteit.

Boutellier verwijst naar de gastarbeiders vanaf de jaren zestig. Maar om die illusie van een bestaande identiteit weg te nemen kunnen we nog verder terug dan een halve eeuw, want sinds begin twintigste eeuw is onze bevolkingssamenstelling drastisch veranderd. Ik noem een paar oorzaken. In 1930 kwam eenderde van de Limburgse mijnwerkers uit o.a. Duitsland, Slovenië of Polen. De grootste verandering vond plaats door de Holocaust tussen 1940 en 1945, waarna het restje overgebleven joden naar Palestina vertrok. Verder vluchtten na 1956 honderdduizenden Hongaren naar West-Europa.

Over deze Hongaarse vluchtelingen is het interessant dat in 1957 tijdens een seminar van de Verenigde Naties gekeken werd naar de vijandige reacties van 'autochtonen'. Dr. H. Leopold-Löwenthal (lid van de vluchtelingenwerkgroep van de Oostenrijkse *Society for Mental Hygiene*) verklaarde die vijandigheid als volgt:

Very often the population has a clear picture in mind of the kind of role a refugee should play; how he is supposed to look, how poor and how suffering and how much at their mercy. This picture again gives some security, because it helps to feel superior to this poor creature, and it helps not to feel threatened and not to be put into the unpleasant role of feeling aggression.

This feeling of threat may very often be rationalized so that the refugees are seen as an economic threat to the social structure. (...) It's an understandable tendency of human beings (...) to think of other cultures and nations in terms of inferiority. So we very often have the habit of valuing our own convictions and customs higher than other peoples. This can be a great obstacle in the resettlement of refugees. We must understand that the process of integration is the achievement and the duty not only of the refugee, but also of the population of the country of asylum.

In dat integratieproces moest volgens de Verenigde Naties in 1957 gewerkt worden volgens de principes en methodes van *casework*, *groupwork* en *community organisation*.

Nu, in 2016, wordt volgens Boutellier van instituties, organisaties en personen gevraagd om te werken en te handelen volgens de aloude principes van het sociaal werk: afstemmen op individuen, minder *top-down* werken en bezinning op kernwaarden.

Het lijkt erop dat er, om wederzijdse integratie te bereiken, veel werk te doen is, vooral door sociaal werkers.

Bronnen

- Boutellier, Hans: *De omstreden vluchteling*: <http://www.kis.nl/blog/de-omstreden-vluchteling>
- Leopold-Löwenthal, dr. H.: *Special psychological problems of refugees*, in: *European seminar on The application of basic casework principles to work with refugees*, Feldafing (Bavaria) Germany, september 1957. United Nations Geneva, 1958, p. 32, 33, 38 (Marie Kamphuis Archief, inventarisnummer 1.1.2)

Foto

Strand Scheveningen, Liesbeth Simpelaar